

Wstęp

Rosnąca rola turystyki we współczesnym świecie i związany z tym rozwój badań naukowych poświęconych temu zjawisku rodzi potrzebę dyskusji, wymaga wzajemnej, interdyscyplinarnej wymiany poglądów i integracji specjalistów reprezentujących różne ośrodki naukowe.

Międzynarodowa Konferencja Naukowa w Nałęczowie (11–12 września 2008 r.), zorganizowana wysiłkiem głównie pracowników Zakładu Geografii Regionalnej i Turystyki Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, była okazją do refleksji nad złożonością problemów dotyczących turystyki. W debacie dyskusyjnej odbywającej się pod hasłem „Potencjał turystyczny czynnikiem rozwoju regionalnego” uczestniczyli przedstawiciele ośrodków naukowych z kraju i zagranicy, instytucji administracji państwowej, samorządowej oraz organizacji i stowarzyszeń. Spotkanie przedstawicieli nauki i praktyki zaowocowało ideą opublikowania materiałów w zeszytach Annales Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Sec. B. Pomysł wydania tomu Annales pojawił się również w związku z uruchomieniem od 1 października 2008 r. na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UMCS kierunku Turystyka i Rekreacja. Za zgodą Redaktora sec. B – prof. dr hab. Marii Łanczont – tom LXIV Annales UMCS, Sec. B mógł być poświęcony podjętej idei.

Tom jest wspólnym wysiłkiem pracowników reprezentujących głównie ośrodki akademickie, w tym uniwersytety: Białostocki, Gdański, Łódzki, Szczeciński, Marii Curie-Skłodowskiej i Przyrodniczy w Lublinie, Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Humanistyczno-Przyrodniczy w Kielcach, a także Akademię Podlaską w Siedlcach, Szkołę Główną Handlową, Wyższą Szkołę Hotelarstwa, Gastronomii i Turystyki w Warszawie, Zamiejscowy Wydział Wychowania Fizycznego w Białej Podlaskiej oraz Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe w Jarosławiu i Lesznie. Wśród autorów prac są również przedstawiciele ośrodków zagranicznych: Lwowskiego Uniwersytetu im. Iwana Franko,

Państwowego Uniwersytetu z Brześcia oraz Łotewskiej Akademii Wychowania Fizycznego w Rydze.

W przedstawianym tomie zbiór prac podzielony jest na dwie części (zeszyt 1 i zeszyt 2) przedstawiające odrębne zagadnienia, które jednak w pewien sposób wiąże ze sobą szeroko rozumiana turystyka (włączając w to rekreację). Prace, napisane w różnej konwencji, są interesujące w sferze metodycznej i poznawczej. W wielu pracach szczególną wartością są unikatowe materiały źródłowe pochodzące głównie z własnych badań autorów i są nierzadko rezultatem czasochłonnych i trudnych do przeprowadzenia kwerend terenowych. Prace mogą służyć do formułowania szerszych uogólnień dotyczących czynników stymulujących bądź też ograniczających rozwój turystyki i rekreacji w różnych typach regionów Polski i terenów zagranicznych. Poza aspektem poznawczym są niezwykle cenne i mają aplikacyjne znaczenie. Większość opracowań zawiera materiały możliwe do wykorzystania przez lokalne samorządy w planowaniu rozwoju podległych im jednostek administracyjnych.

Zeszyt pierwszy zawiera 16 prac. Ich wspólnym mianownikiem jest próba przybliżenia przyrodniczych i społeczno-kulturowych uwarunkowań potencjału turystycznego. Opisywany jest i interpretowany złożony charakter badanego zjawiska. Dyskutowane są problemy potencjału turystycznego Lubelszczyzny (Andrzej Tucki, Joanna Szczęsna i Leszek Gawrysiak) oraz województw: podkarpackiego (Robert Szmuc) i zachodniopomorskiego (Robert Kubica), a także Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego (Renata Krukowska, Mirosław Krukowski), południowego Podlasia (Grzegorz Godlewski, Mirosław Zalech) i doliny Bugu pod Janowem Podlaskim (Marta Kusznerczuk), Pojezierza Kaszubskiego (Michał Witkiewicz) i Regionu Leszczyńskiego (Alina Zajadacz, Joanna Śniadek). Przedmiotem dyskusji są również zagadnienia potencjału turystycznego jednostek administracyjnych – miasta i gminy Nałęczów oraz gminy Wojciechów (Andrzej Świeca, Teresa Brzezińska-Wójcik, Anna Sowa), gminy miejsko-wiejskiej Krasnobród (Teresa Brzezińska-Wójcik, Ewa Skowronek), gminy Janów Podlaski (Andrzej Skrzypczak, Anna B. Chmielewska) oraz miast: Lublina (Dagmara Kociuba, Waldemar Kociuba), Przemyśla (Monika Jazienicka, Małgorzata Skulimowska-Rzeźwicka) i Łosic (Barbara Gąsiorowska, Jan Kobylński, Jacek Kobylński). Zeszyt pierwszy zamyka opracowanie Iwony Majewskiej nt. planowanie strategiczne kluczowym czynnikiem rozwoju turystyki w regionie.

Mamy nadzieję, że prace zawarte w tomie LXIV *Annales UMCS, Sec. B* wnoszą do dyskusji nowe elementy, inspirujące dalsze studia i refleksje.

Kierujemy słowa uznania i wdzięczności do Autorów tekstów. Wyrażamy podziękowanie osobom zaangażowanym przy przygotowaniu niniejszego tomu.

Całość tomu została zrecenzowana przez prof. dr hab. Andrzeja Kowalczyka. W imieniu swoim i autorów składamy bardzo serdeczne podziękowanie Panu Profesorowi za cenne uwagi, które pozwoliły autorom skorygować dostrzeżone przez Recenzenta nieprawidłowości i wprowadzić sugerowane uzupełnienia.

*Andrzej Świeca,
Teresa Brzezińska-Wójcik*

Lublin, lipiec 2009

Introduction

The increasing role of tourism in the contemporary world and the development of academic research dedicated to this issue requires discussion, a mutual, inter-disciplinary exchange of ideas and an integration of experts representing different academic centres.

The International Scientific Conference held in Nałęczów (11–12th September, 2008), organised mainly by the employees of the Institute of Regional Geography and Tourism at Maria Curie-Skłodowska University in Lublin gave opportunity to consider the complexity of tourism-related questions. The debate, focused on “The Potential of the Tourist Sector as a Regional Development Factor”, involved representatives of academic centres in Poland and abroad, institutions of state administration, self-government institutions, organizations and associations. The meeting of academics and practitioners was an inspiration to publish the materials in the Annales of Maria Curie-Skłodowska University, Section B. The publication of the volume of Annales was also prompted by the fact that on 1st October, 2008, the subject of Tourism and Recreation was introduced at the Faculty of Biology and Earth Sciences. Upon the consent of Professor Maria Łanczont, the editor of Section B, Volume LXIV of Annales UMCS, Section B was dedicated to this subject matter.

The Volume is a result of a joint effort of employees representing mainly academic centres including the University of Białystok, the University of Gdańsk, the University of Łódź, the University of Szczecin, Maria Curie-Skłodowska University in Lublin and the University of Life Sciences in Lublin, the University of Warmia and Mazury in Olsztyn, the University of Humanities and Sciences in Kielce and Podlaska Academy in Siedlce, the Warsaw School of Economics, the Higher School of Hotel Industry, Gastronomy and Tourism in Warsaw, the Faculty of Physical Education in Biała-Podlaska (Branch of MCSU) and the State Schools of Higher Vocational Education in Jarosław and Leszno.

Among the authors of the collected papers there are also representatives of academic centres abroad: the Ivan Franko National University of Lviv, the Brest State University and the Latvian Academy of Physical Education in Riga.

The said Volume is divided into two Books (Book 1 and Book 2) dedicated to different issues which are, nonetheless, related to a broadly understood tourism industry (including recreation). The papers, written in different conventions, are interesting from the methodological and informative point of view. Many works use especially valuable and unique source materials gathered by the authors during their investigations and often a result of time-consuming and difficult onsite research. These papers may inspire more general conclusions regarding the factors stimulating or, conversely, limiting the development of tourism and recreation in various regions in Poland and abroad. Apart from their informative aspect they are very precious and have applicative value. Most of these case studies include materials that can be used by the local authorities to plan the development of the administrative units they supervise.

Book One comprises 16 papers. All of them attempt to present the natural and socio-cultural aspects of tourism potential. The complexity of the issue in question is described and argued. The papers discuss, respectively: the problems of tourism in the Lublin Province (Andrzej Tucki, Joanna Szczęsna and Leszek Gawrysiak), Subcarpathian Voivodeship (Robert Szmuc) and West Pomeranian Voivodeship (Robert Kubica), the Łęczna-Włodawa Lakeland (Renata Krukowska, Mirosław Krukowski), the South Podlachia (Grzegorz Godlewski, Mirosław Zalech) and the Bug Valley in the vicinity of Janów Podlaski (Marta Kusznerczuk), the Kashubian Lakeland (Michał Witkiewicz) and the Leszno Region (Alina Zajadacz, Joanna Śniadek). Also, the issue of the tourism potential of the following rural and municipal districts is discussed: the Nałęczów commune and town, the Wojciechów commune (Andrzej Świeca, Teresa Brzezińska-Wójcik, Anna Sowa), the urban-rural commune of Krasnobród (Ewa Skowronek, Teresa Brzezińska-Wójcik), the Janów Podlaski commune (Andrzej Skrzypczak, Anna B. Chmielewska) and the towns of Lublin (Dagmara Kociuba, Waldemar Kociuba), Przemyśl (Monika Jazienicka, Małgorzata Skulimowska-Rzeźwicka) and Łosice (Barbara Gąsiorowska, Jan Kobyliński, Jacek Kobyliński). A case study on strategic planning as a key factor in the development of tourist industry in the region by Iwona Majewska concludes Book One.

We hope that the papers included in both Books of Volume LXIV of *Annales UMCS*, Section B have contributed new elements to the debate and will inspire further studies and considerations.

We would like to express our sincere gratitude and appreciation to the Authors. We would also like to thank the people involved in the publication of this

---

Volume. Professor Andrzej Kowalczyk reviewed the entire Volume. In our name and on behalf of the Authors we would like to thank Professor Kowalczyk for his valuable comments which allowed us to correct any errors pointed out and to supplement the work as suggested.

*Andrzej Świeca,
Teresa Brzezińska-Wójcik*